

Nr 496.

Av herrar **Håstad** och **Lindberg**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 155, angående anslag till Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar.*

I propositionen nr 155 med förslag angående anslag till statens sjöhistoriska museum har departementschefen beträffande lönerna följt de sakkunnigas förslag utom beträffande konservatorn, i det han därvidlag följt allmänna lönenämndens.

Alltifrån museets tillblivelse har en konservator varit verksam vid museet. Han har dock aldrig uppförts på museets personalförteckning utan avlönats med enskilda medel. Propositionen innebär bl. a. att denne befattningshavare nu skall uppföras på extra stat med en löneställning enligt Eo 15.

Sjöhistoriska museets verksamhet berör ett nautiskt-historiskt ämnesområde, vilket den humanistiska muse utbildningen endast undantagsvis når. Detta gör, att konservatorn, som ansvarar för den praktiska vården av museets samlingar, måste besitta — förutom yrkeskunnighet inom en konservators tekniska arbetsområde — en ingående kännedom om äldre och nyare tiders skeppbyggnads- och riggingsteknik och i högre grad än varje annan konservator själv ansvara för den vetenskapliga riktigheten av sitt arbete. Ingen humanistiskt utbildad museiman kan gärna tänkas besitta dessa för museet nödvändiga nautiskt-tekniska insikter. Konservatorns löneställning bör därför vara så avpassad, att en lämplig person kan finna det med sitt intresse förenat att skaffa sig denna svåråtkomliga utbildning. Detta måste så mycket mera vara fallet som konservatorjtjänsten i olikhet med amanuens tjänsterna ej inrymmer några befodringsmöjligheter.

Den betydelse, som de sakkunniga tillmätit konservatorsbefattningen, framgår också av vad de yttrade i sitt betänkande rörande denna:

»Som tidigare framhållits, måste en av de viktigaste arbetsuppgifterna inom museet vara att sakkunnigt vårda de säregna och ofta oersättliga föremål, som utgöra museets samlingar. I samlingarna ingå föremål av de mest skilda material, såsom järn och andra metaller, trä och textilier ävensom artefacter av stort konstnärligt värde, såsom målningar, skulpturer och unika äldre fartygsmodeller. Även om för järn- och träkonservering andra statliga institutioner kunna anlitas, kan biträde med konservering och restaurering av fartygsmodeller icke erhållas på sådant sätt. Icke heller kommersiellt verkande konservatorer torde för närvarande kunna tagas i anspråk för dylikt arbete, då de icke lära besitta de speciella nautiskt-

historiska kunskaper som här fordras utöver allmänna kunskaper i konservering. Detta förhållande belyses bl. a. därav, att museet numera på föranstaltande av riksantikvarien regelmässigt anlitas för konservering av kyrkornas votivskepp.

Vid sidan av uppgiften att vårda samlingarna ankommer även på museet att komplettera dessa genom anskaffande av modeller. Fartygsmodellen tjänar som ett högklassigt hjälpmedel för att förmedla kunskap om skeppsbyggeri och sjöfart, och det har av museiledningen betraktats som en väsentlig uppgift att tillförsäkra museet en samling fullgoda historiska och moderna modeller för att kunna ge en kontinuerlig bild av skeppsbyggeriets utveckling i vårt land. I anslutning till konserveringsverksamheten har därför inom museet inrättats och under konservatorns närmaste ledning drivits en särskild modellverkstad.»

Av vad sålunda anförts fann utredningen framgå, att konservatorsbefattningen måste vara av utomordentlig betydelse för museiverksamheten, icke minst i fråga om samlingarnas vård och bevarande.

I sitt yttrande den 15 februari 1932 över förslaget till museets första personalorganisation uttalade riksantikvarien, att en konservator var behöflig, och med hänsyn till det stora krav, som måste ställas på denne, syntes för denne krävas en högre tjänsteställning än för amanuenserna, exempelvis 20 lönegraden i löneskala för icke-ordinarie befattningshavare. En sådan lönegradering har även tillämpats vid museet, och den där verksamme konservatorn har under de senaste åren haft en årslön av 7 620 kr., vilket med nära 600 kr. överstigit årslönen för museets amanuenser. Utredningen har emellertid ansett, att konservatorn bör placeras i lönegrad 17, således lägre än amanuenserna. Mot denna lönegradsplacering ha erinringar riktats i ett flertal yttranden. Vitterhetsakademien, sjöhistoriska museets nämnd och museichefkollegiet ha förordat, att tjänsten placeras i lägst Eo 18. Allmänna lönenämnden däremot har ifrågasatt, om ej en placering i Eo 15 vore tillfyllest. Departementschefen har följt allmänna lönenämndens förslag, dock utan att för denna placering ange några skäl.

Det anmärkningsvärda vid behandlingen av denna lönefråga har varit, att alla offentliga akter tyckas vila på en felaktig uppgift om konservatorns hittillsvarande löneställning. Sakkunnigeförslaget, yttrandena och propositionen ha utgått ifrån att konservatorn åtnjöt endast 1 200 kr. i arvode jämte ett av de för modellsnickare avsedda arvoden å 4 800 kr. I verkligheten har han härutöver haft ytterligare ett arvode å 1 620 kr. eller tillhoppa 7 620 kr., medan amanuensernas årsarvoden uppgått till 7 030 kr. Propositionen innebär sålunda inte blott, att konservatorn placeras under amanuenserna — något som de mest sakkunniga museimyndigheterna inte velat förorda — utan även att hans lön sänkes med ungefär 1 000 kr., räknat efter nu utgående tillägg å löner i statstjänst. Det torde på goda grunder kunna antagas som visst, att detta aldrig varit departementschefens avsikt, utan hans förslag torde få ses mot bakgrunden av den beklagliga felupp-

giften, som inte kommit att rättas, innan handlingarna företeddes i handelsdepartementet trots — som det sagts — gjorda påpekanden om felet.

Om en löneplacering i Eo 15 nu skulle fastställas av riksdagen, skulle detta innebära, att konservatorn bleve den ende av museets tjänstemän, som utsattes för en sänkning av sina löneförmåner. Med hänsyn till vad de sakkunniga och remissmyndigheterna anfört skulle ett riksdagsbeslut av denna innebörd te sig inte blott orättmätigt mot den berörde befattningshavaren — ifall han under sådana förhållanden ändock ansåge sig i stånd att kvarstanna — utan även stridande mot museets intressen. Det framgår med all tydlighet av utredningen och yttrandena, att ifrågakvarande konservatorstjänst kräver så mycket specialkunskaper, att den inte kan utan vidare jämföras med en del andra konservatorsbefattningar. För sjöhistoriska museet måste det vara av största värde att på denna post ha tillgång till en fullt kvalificerad person. Med hänsyn till den anmärkningsvärda, icke korrigerade feluppgiften under ärendets handläggning skulle en ändring på denna punkt endast innebära en konsekvent rättelse. Då det synes oss riktigast, att konservatorn, som har självständiga arbetsuppgifter och vars tjänst dessutom är en sluttjänst, fortfarande i lönehänseende sättes något över amanuenserna, vilja vi föreslå hans löneplacering till Eo 19.

Vi hemställa därför,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 155
angående anslag till statens sjöhistoriska museum måtte
besluta den ändringen, att konservatorn placeras i Eo 19.

Stockholm den 20 mars 1945.

Elis Håstad.

Carl Lindberg.